

JELKA PŠAJD, MATEJA HUBER, NEVENKA KORPIČ, ANJA SEREC  
HODŽAR: Mavrica na tri plamene, Bog nas živi vse Slovence: Folklorne  
pripovedi iz vzhodnega dela Slovenskih goric in s Ptujkega polja.

Založba ZRC (Zbirka Glasovi 48), Ljubljana 2017, 331 str.

V novih Glasovih, nad zbirko kot strokovna urednica še vedno bdi njena pobudnica Marija Stanonik, je objavljenih 297, v osem tematskih ciklov razvrščenih folklornih pripovedi iz vzhodnega dela Slovenskih goric in s Ptujkega polja. Večino jih je odkrila in zapisala Jelka Pšajd, ki je sodelovala tudi že v 43. knjigi zbirke *Ljudi so gučali* z zgodbami iz zahodnih in osrednjih Slovenskih goric. Kot najvidnejša sooblikovalka tega novega izbora mu je napisala tudi prvo uvodno besedo, uglaseno z zadovoljnim vzklikom v naslovu: Končno jo imamo! Knjiga zbirke, ki bi zaradi svojega pomena morala nastajati z državno pomočjo, namreč ne bi mogla iziti, če večina sodelavk in sodelavcev svojega dela ne bi opravila brez plačila! Mateja Huber je odnos do skupinskega dela ilustrirala z besedami ene od pripovedovalk: »Moraš par zrn nazaj vzeti, drugače ob seme prideš.« Nevenka Korpič piše o zbiranju gradiva kot čudoviti terenski izkušnji, Anja Serec Hodžar pa poudarja, da so čedalje redkejši pripovedovalci dragoceni varuhi izročila. Branje olajšujejo na koncu pripovedi dodane razlage uporabljenih narečnih besed, ki so nazadnje, s seznamom pripovedovalk in pripovedovalcev, zbrane še v slovarju.

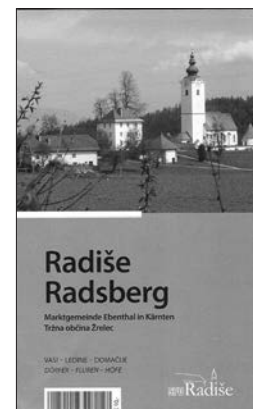
TOMAŽ OGRIS: Radiše / Radsberg, Vasi – ledine – domačije / Dörfer – Fluren  
– Höfe; Ledinska imena na Radišah / Flurnamen auf dem Radsberg / Imena  
vasi in hišna imena na Radišah / Dorf- und Hausnamen auf dem Radsberg.

Slovensko prosvetno društvo Radiše in soizdajatelj: Slovenska prosvetna zveza, Slovenski narodopisni inštitut  
Urban Jarnik, Tržna občina Žrelec na Koroškem, Celovec 2017, zemljevid + brošura, 35 + 33 str.

Dvodielna dvojezična izdaja nadaljuje serijo topografskih in jezikoslovnih predstavitev s komentarji in pojasnili opremljenih zapisov ledinskih in hišnih imen na južnem avstrijskem Koroškem. Popisi so od leta 2010 pod okriljem Unesca že zajeli občine Kotmara vas, Sele, Škofiče, Bekštanj ter Brnca, Šentjakob, Bistrica in Šmarjeta v Rožu. Ugledni kulturni delavec, učitelj, publicist in urednik Tomaž Ogris je tukaj zbral in zapisal ter s tem obvaroval pred pozabo že izgubljalajoče se izročilo ledinskih imen povečini slovenskega izvora, ohranjenega v Tržni občini Žrelec, ki pokriva območje nekdanje občine in še obstoječe fare Radiše. V zaščitni mapi shranjena izdaja obsega zemljevid obravnavanega območja v razmerju 1 : 10.000 – kartografska izvedba je delo Benjamina Preisiga – ter brošuro s slovenskim in nemškim besedilom, natisnjenim v obratni smeri, ilustrirano z avtorjevimi fotografijami. Njegovo delo so znanstveno spremljali univ. prof. dr. Heinz Dieter Pohl, dr. Teodor Domej in mag. Martina Piko-Rustia.

MOJCA ŠIFRER BULOVEC, BOŠTJAN SOKLIČ: Opečne prezračevalne  
mreže, gospodarskemu posloplju v korist in okras. Loški muzej, Škofja Loka 2017, 40 str.

Opečne prezračevalne mreže na zatrepih gospodarskih poslopljih so v izvedbah od preproste funkcionalnosti do bogate figuralne razčlenjenosti znane po skoraj vsej Sloveniji. Omenjajo jih številne strokovne publikacije, celovito pa še niso bile raziskane in predstavljene. Nedavna po obsegu skromna, po vsebini pa bogata razstava v loški Galeriji Ivana Groharja je s katalogom, ki jo je pospremil, pomemben korak v to smer. Avtorja postavitve in brošure sta navdih zanj dobila na poučnem raziskovalnem izletu po vaseh ob reki Glini severno od Celovca. Oglad več skednjev z izjemno bogatimi in slikovitimi prezračevalnimi mrežami ju je spodbudil k odkrivanju in preučevanju tovrstne dediščine v Poljanski in Selški dolini, kjer je – ponekod skrbno vzdrževana, drugod zapuščena in propadajoča – najbogatejše zastopana. Izsledke sta strnila v ilustrirani, tudi v angleščino prevedeni brošuri: Mojca Šifrer Bulovec pod naslovom Razvoj prezračevalnih lin in opečnih mrež na gospodarskih poslopljih na Loškem, Boštjan Soklič pa je ta gradbeni element umestil v loško stavbno dediščino.



\* Iztok Ilich, publicist, prevajalec in urednik, Trebinjska 11, 1000 Ljubljana; iztok.ilich@amis.net.